

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.II.533/2010/10.sz.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2010. október 18-án megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette az alábbi

ítéletet:

A nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt I.rendű vádlott és társa ellen indított büntetőügyben a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2010. május 7-én kihirdetett 19.B.251/2008/121. számú ítéletét megváltoztatja a következők szerint.

II.r. vádlott élet elleni cselekményét rablás bűntettének [Btk.321.§ (1) bekezdés] minősíti.

I.r. vádlottal szemben első fokon kiszabott fegyházbüntetés tartamát 17 (tizenhét) évre súlyosítja.

II.r. vádlott főbüntetését 7 (hét) év börtönre, a mellékbüntetés tartamát pedig 8 (nyolc) évre enyhíti.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

A szabadságvesztés tartamába beszámítja a vádlottak által az első fokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogva tartásban töltött időt.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségből I.r. vádlott 12.250 (tizenkettőezer-kettőszázötven) Ft-ot, II.r. vádlott 6000 (hatezer) Ft-ot visel.

Indokolás:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság az első fokú határozatával I.r. vádlottat a Btk.166.§ (1) bekezdés b) és d) pontja szerint minősülő, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette és a Btk.176.§ (1) (2) bekezdés a) pont és (4) bekezdés szerint minősülő társtettesként elkövetett magánlaksértés bűntette miatt halmazati büntetésül 14 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra;

II.r. vádlottat bűnsegédként, nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette és társtettesként elkövetett magánlaksértés bűntette miatt 10 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A vádlottak által előzetes fogva tartásban töltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítéleti tényállás lényege szerint I.r. vádlott nőtlen, élettársi kapcsolatban élő magyar állampolgár. Három kiskorú gyermek eltartásáról kell gondoskodnia. A nyolc általános elvégzése után horganyozó kádas szakmát tanult. Állandó munkahelye és keresete nem volt, alkalmi munkákból tett szert havonta mintegy 80-90 ezer forint jövedelemre. Büntetett előéletű, korábban vagyon elleni és közbizalmat sértő, okiratra elkövetett bűncselekmények miatt több ízben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte a bíróság.

Az I.r. vádlott beszámítási képessége nem volt kizárt vagy korlátozott a vádbeli cselekmény idején.

II.r. vádlott nőtlen, élettársi kapcsolatban él az I.r. vádlott anyjával. Kiskorú gyermek eltartásáról nem kell gondoskodnia. Nyolc általánost végzett, munkaviszonya, jövedelme, szakképzettsége és vagyona nincs. E vádlott is több ízben volt büntetve a vádbeli események előtt vagyon elleni bűncselekmények és többek között súlyos testi sértés büntette miatt. E vádlott sem szenvedett olyan kóros elmeállapotban, mely beszámítási képességét kizárta, vagy korlátozta volna.

A vádlottak 2007. augusztus 4-én éjjel, közös szórakozás, italozás után kerékpárral hazafelé tartottak a utcán. Mivel az I.r. vádlott korábban a pénzt nyerő automatán eljátszotta, úgy döntött, hogy behatol a utca 63. szám alatt egyedül lakó idős sértetthez pénzszerzés érdekében. Azt feltételezte, hogy a sértett már alszik. A II.r. vádlottal azt közölte, hogy az ismerősétől, az idős sértettől pénzt kér. Ezt követően az I.r. vádlott a kerítésen keresztül beugrott a sértett portájára, míg a II.r. vádlott kint maradt a kerékpárokra vigyázni. Az I.r. vádlott a ház bejárati ajtajához ment és az ajtó berúgása után behatolt a sértett házába, ahol a konyhában kutatni kezdett értékek után. A kutatás zajaira a sértett felébredt, ezt észlelte az I.r. vádlott és belépve a szobába, a sértettet az ágyra lökte és fekvő helyzetében közepes, nagy erővel mintegy tízszer gyorsan megütötte, miközben a nyakát közepes erővel megragadta. A II.r. vádlott halotta, amint a bejárati ajtó beszakadt, valamint segélykiáltást hallott, majd mintegy tíz perc elteltével az I.r. vádlott után ment, a kerítésen átmászott, látta, hogy az ajtó be van feszítve és bement a házba. Az I.r. vádlott épp ekkor jött ki a hálósobából és azt mondta a II.r. vádlottnak, hogy menjen vissza az utcára figyelni, majd a szobába visszament. A II.r. vádlott ekkor benyitott a szobába és észlelte, hogy a sértett arca, valamint ágya és ágyneműje véres, észlelte többek között azt is, hogy a sértett már hangokat nem hallat.

A II.r. vádlott ezután csatlakozott az I.r. vádlotthoz és a házban mindketten értéktárgyak után kutattak, így a sértett hálósobájában, a ház konyhájában, majd a bejárati ajtótól jobbra eső vendégszobában is. A kutatás során az I.r. vádlott megtalálta a sértett pénztárcáját, benne mintegy 80.000 Ft készpénzzel és azt magához vette. A távozásukat megelőzően a vádlottak magukhoz vettek még 2 üveg Törley pezsgőt és 2 deciliter pálinkát, mintegy 1800 Ft értékben, majd a helyszínt elhagyták.

A sértett holttestét másnap lánya fedezte fel.

A sértett halála az I.r. vádlott bántalmazása következtében erőszakos úton, traumás sokk miatt következett be, melyhez agyzúzódás, a koponyacsont és az arccsontok kiterjedt törése, a jobb oldali szemgolyó traumás bevérvése, nyelvcsonttörés és vérbelégzés vezetett.

Az ítélet ellen egyrészt az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlottak terhére, a büntetés súlyosítása érdekében. Másfelől I.r. vádlott és védője éltek jogorvoslattal a büntetés enyhítéséért.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.214/2009/6-I. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - az ügyészi fellebbezést fenntartva az első fokú határozat megváltoztatását, mindkét vádlott főbüntetésének súlyosítását indítványozta.

A nyilvános ülésen I.r. vádlott védője a fellebbezését szintén fenntartotta azzal, hogy az első fokon megállapított tényállás helyes, de álláspontja szerint a törvényi előfeltételek hiányában a különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülmény nem állapítható meg.

II.r. vádlott védőjének érvelése szerint a II.r. vádlott terhére az értékek utáni kutatás, valamint a készpénz elvitel nem állapítható meg, mint ahogy e vádlott bűnsegédi magatartást sem nyújthatott az I.r. vádlott által kifejtett öléshez. Ennek megfelelően kérte a másodfokú döntés meghozatalát.

A fellebbezések részben alaposak.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be.348.§ (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben felülbírálta, utalva rá, hogy az ügyben az anyagi jogi kérdésekben a Btk.2.§-a alapján az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kellett alkalmazni, mert az új törvény nem enyhébb, sőt lényegesen szigorúbb, mint az elkövetéskor hatályos norma.

A felülbírálat során megállapította, hogy a megyei bíróság a bizonyítási eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le. Nem vétett sem abszolút, sem olyan más eljárási hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná.

Az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett. A megállapított tényállás azonban kisebb hiányosságai miatt részben megalapozatlan [Be.351.§ (2) bekezdés b) pont].

Megalapozatlanságot jelent, hogy az elsőfokú bíróság a tényállásban indokoltsága ellenére nem tüntette fel tételesen a igazságügyi orvos szakértői boncolás alapján a sértett egyes sérüléseit.

A részleges megalapozatlanság a másodfokú eljárásban az iratok tartalma alapján kiküszöbölhető volt.

Az ítéletábra a tényállást a Be.352.§ (1) bekezdés a) pontjában írt jogkörében az alábbiak szerint egészíti ki, illetve helyesbíti.

A 98 éves sértetten I.r. vádlott bántalmazása következtében konkrétan az alábbi külsérelmi nyomok alakultak ki.

1. Mindkét szem körüli a lágyrészek duzzanata.
2. A jobb oldali felső szemhéjon, a külső szemzugnak megfelelően 1,4 cm-es, egyenetlen szélű és falú, függőleges lefutású folytonosság megszakítás.
3. Az orrgyök kórosan mozgatható deformációja.
4. Az arcon a jobb oldali járomgumó felett 8 cm átmérőjű, szabálytalan alakú bőrszíneződés és bőrduzzanat.
5. A jobb oldali fülkagyló duzzadtsága.
6. A bal oldali fül előtti területen 5 cm átmérőjű, szabálytalan kerekded bevérzés.
7. A felsőajaknál 4 cm-es, 2-3 cm-re tátongó, szakított sebzés a lágyrészekben.
8. Az alsó ajaknál 2 cm-es szabálytalan szakított sérülés.
9. A jobb oldali szájzugban, a pofanyálkahártya területén 2,4 cm-es egyenetlen szélű és falú, szakított sérülés.
10. Az állcsúcson a középvonaltól balra 1 cm-re 1,8 x 0,9 cm-es hámphorzsolás.
11. A nyak jobb oldalán, az Ádám-csutka, illetve az állkapocs közötti területen 6 darab lencsenyi hámphorzsolás, illetve hámkarcolás.
12. A jobb oldali csecsnyúlvány vetületében 2 x 1,5 cm-es bevérzés a bőrben.
13. A jobb vállizület elülső felszínének vetületében 4 darab ujjbegynyi felszínes bevérzés.
14. A bal kéz hát bőrének bevérzése, illetve a III. ujj középcsont vetületében 2,4 cm-es hámsérülés.
15. A bal oldali csuklóizületnél, az I. ujj mögött, az orsócsont still-nyúlványa fölött 2 cm-es egyenetlen szélű és falú, szabálytalan felszínes bőrfolytonosság megszakítás.

A sértett belső sérülései az alábbiak.

- A fejbőr állományában, a homlok közepénél, jobb oldali tarkódudor vetületében női tenyérnyi bevérzés.
- A jobb oldali halántékizomzat kiterjedt bevérzése.
- Az agyban a lágyburkok rétegei között, jobb oldalon, a homlok és a halántéklebenynek megfelelően 1-2 mm-es vérgyülem.
- Vérgyülem a baloldalon a tarkólebeny csúcsának megfelelően.
- A koponya alapon a rostacsont területében törés, illetve hátrafelé indulóan egy hajszál-törés a töröknyereg irányába a középvonaltól balra mintegy 1 cm-re. A törött csontszélek között bevérzés.
- Az arckoponyacsontok, az elülső koponyagödör csontjainak és az orrcsontnak a többszörös, durva, nagydarabos törése. A lágyrészek és szemgolyók bevérzése.
- A középvonaltól jobbra 1 cm-re a nyelvcsont törése, valamint a nyelvcsont körül a nyelvizomzat kiterjedt bevérzése.

A sértetti sérülések tekintetében a tényállást az ítélet tábla a nyomozás során végzett igazságügyi orvosi boncolás alapján készült orvos szakértői vélemény [nyomozati irat I. kötet 189-195.lap] alapján egészítette ki. A kiegészítés indokoltsága kapcsán a másodfokú bíróság a következőket emeli ki. A sértett halálával járó, élet elleni ügyekben rendszerint nem szükséges a sérülések boncjegyzőkönyvi részletességű megjelölése. Olyan esetekben azonban, ahol a sérülések száma, jellege érdemi kihatással van a cselekmény minősítésére, különösen a különös kegyetlenséggel elkövetés megállapíthatóságára - mint jelen ügyben -

nem mellőzhető a bántalmazással összefüggésbe hozható külsérelmi nyomok és belső sérülések ítéletbe foglalása. Az első fokú ítélet a sértetti sérüléseket a 12. oldalon pusztán két bekezdésben rögzítette. A hitelt érdemlőnek elfogadott, központi jelentőséggel bíró bizonyíték (orvos szakértői vélemény) tartalma ellenére nem emelte ki az erőbehatások külső, a boncjegyzőkönyvi fényképeken is jól érzékelhető, a tettlegesség nagyfokú durvaságára utaló nyomait, valamint az arc csontjainak törését sem részletezte, így elmaradt a darabos orrcsont törés kiemelése is a tényállásban.

A vádbeli események történeti pontossága miatt, különös tekintettel az első bírói minősítés helyességének megítéléséhez is, szükséges volt ezért a tényállás jelzett kiegészítése.

A kiegészítéssel a tényállást teljes mértékben megalapozottá vált és a Be.352.§ (2) bekezdés értelmében a másodfokú eljárásban is irányadó volt.

Az elsőfokú bíróság a lényeges bizonyítékokat megvizsgálta és azokat nagy gondossággal, törvényesen, a logika szabályainak megfelelően értékelte. Részletesen vonta mérlegelés körébe a terhelti vallomások, a tanúvallomások, a helyszín adatait és az ügyben folytatott széleskörű szakértői bizonyítás anyagát, mely bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelésével állapította meg a fent kiemelt kiegészítéssel már mindenben megalapozottnak tekintendő tényállását. Az első bírói mérlegelés kifogástalan és a megyei bíróság indokolási kötelezettségét is maradéktalanul teljesítette. A részben eltérő tényállás megállapítását célzó védelmi indítványok a bizonyítékok értékelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, mely eredményre nem vezethetett.

Az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységével a másodfokú bíróság egyetértett.

A megyei bíróság törvényesen vont következtetést a vádlottak bűnösségére és I.r. vádlott cselekményeinek minősítése az anyagi jogi szabályoknak megfelel. II.r. vádlott cselekvőségének minősítése azonban részben téves.

I.r. vádlott cselekményét helytállóan minősítette az elsőfokú bíróság egyrészt nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének a Btk.166.§ (1) bekezdése és a (2) bekezdés b), d) pontja szerint. E vádlott a nagyon idős, 98 éves sértettet rendkívül durva, kegyetlen módon bántalmazta annak biztosítása érdekében, hogy értékeit megszerezze. A haszonszerzést célzó egyenes ölési szándéka vitathatatlan. Ezen túlmenően a sértettnek okozott sérülések száma, jellege, a többszörös arccsont-törés, a koponyatörés, a nyelvcsonttörés, a sértett kiszolgáltatott, védtelen helyzete folytán alappal vonható következtetés az elkövető olyan fokú embertelenségére, mely a különös kegyetlenséggel elkövetés minősítő körülményt alapozza meg.

II.r.vádlott ugyanakkor még részesként sem felelhet a nyereségvágyból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettéért. A sértett értékeinek megszerzéséhez kapcsolódó magatartása ugyanis helyesen a Btk.321.§ (1) bekezdése szerint minősülő rablás büntettét valósította meg az alábbi okok miatt.

Az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított és a másodfokú eljárásban is irányadó tényállás szerint az I.r. vádlott, mielőtt a sértett portájára bement, azt közölte társával, hogy az idős ismerőstől pénzt kér. A II.r. vádlott a sértett I.r. vádlott általi bántalmazásakor a cselekmény közvetlen helyszínén nem volt jelen, hanem kint várakozott

az utcán. Segélykiáltást ugyan hallott, azonban csak percek elteltével ment be a sértetti lakásba, akkor, amikor az I.r. vádlott már befejezte a sértettel szembeni tettelegességet. Tény viszont, hogy észlelte a sértett megvert, véres állapotát, és ezt követően vett részt az értékek utáni kutatásban, majd az ital elvitelében.

A tényállás szerint a II.r. vádlott nem tudott előzetesen, társa behatolása előtt arról, hogy az I.r. vádlott bántalmazni fogja a sértettet, arról pedig főként nem, hogy olyan súlyosan, kegyetlenül fogja őt megverni, hogy az idős férfi az életét veszti. Az II.r. vádlott a cselekmény megindulásakor még azt sem látta át, hogy a társa erőszakot fog alkalmazni a sértettel szemben. Az ajtó betörése és a segélykiáltás után viszont nyilvánvalóan fel kellett ismernie, hogy a sértettel szemben erőszakosan lépett fel az I.r. vádlott és ez egyértelművé vált számára, amikor meglátta a sértettet véresen. Az I.r. vádlott azonban időben és térben elkülönülten ütlegette a sértettet, mely bántalmazás módját, jellegét, részleteit az elkövetés adott pillanatában az II.r. vádlott nem láthatta át. Különösen nem azt, hogy az I.r. vádlott agyonveri a sértettet. Az I.r. vádlott ölési cselekményéhez ezért a II.r. vádlott még pszichikai bűnsegélyt sem nyújthatott, felelőssége a minősített emberölés büntetében nem állapítható meg és olyan szándékerősítő jelenléte sem igazolható, mely enyhébb minősítésű, testi épséget sértő cselekményben alapozná meg a büntetőjogi felelősségét.

A II.r. vádlott viszont a cselekmény folyamatában a sértetti bántalmazás lezajlása után azt már felismerte, hogy társa erőszakot alkalmazott a sértettel szemben és ennek ismeretében, az I.r. vádlottal egyetértve vett részt az idegen ingóság felkutatásában és elvitelében, mely cselekmény helyesen a Btk.321.§ (1) bekezdése szerint rablás büntetnének minősül, ezért a másodfokú bíróság az első fokú ítéleti rendelkezést megváltoztatta és a II.r. vádlott cselekményét enyhébben minősítette.

E körben utal az ítélet tábla a Legfelsőbb Bíróság Bf.III.359/2000/9. számú ítéletére. A másodfokon eljáró bíróság e határozatban rögzítette, hogy a tényállás - mint jelen esetben - nem tartalmaz olyan megállapítást, mely szerint az ölési magatartás kifejtésében részt nem vevő II.r. terhelt tudott az I.r. terhelt ölési szándékáról. Amiről pedig nem tudott, ahhoz szándékosan segítséget sem nyújthatott, ezért az emberölésnek bűnsegéde nem lehetett. Döntően ezek okok miatt nem felelhet II.r. vádlott sem az emberölésért.

A társtettesként elkövetett magánlaksértés büntetnének minősítése a törvénynek mindkét vádlottnál megfelel, e bűncselekmény megállapításának eljárásjogi és anyagi jogi előfeltételei is fennállnak és a követett bírói gyakorlat szerint a házi jogot sértő, nyereségvágyból elkövetett emberölés büntetével, illetve a rablás büntetével a magánlaksértés valódi bűnhalmazatban áll.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket alapvetően helyesen feltárta. I.r. vádlottnál ugyanakkor a súlyosító körülmények közül, az ítélet 35. oldal 1. bekezdéséből mellőzendő a gátlástalan, orv módon történő elkövetés.

A jelzett elkövetési módok egyértelműek, azonban a gátlástalanságot a törvényhozó a Btk.166.§ (2) bekezdés d) pontban írt minősítő körülmény szabályozásánál már figyelembe vette, ezen elkövetés mód alapozza meg részben a minősítő körülményt, ezért a kétszeres értékelés büntetőjogi tilalma folytán a büntetést külön nem súlyosíthatja. Az orv elkövetés pedig azért nem súlyosító, mert az előfeltétele a házi jog sérelmével járó, magánlaksértés büntetnének is értékelt bűncselekménynek.

II.r. vádlottnál a minősítés megváltoztatása folytán az élet elleni bűncselekmény bűnsegédi elkövetése értelemszerűen nem enyhíti a büntetést, ezért a másodfokú bíróság az indokolást e részben helyesbítette. Ezen túlmenően a beszámítási képesség enyhe fokú korlátozottsága sem enyhítő körülmény, figyelemmel arra, hogy a hitelt érdemlőnek elfogadott, megalapozott elmeorvos szakértői vélemény szerint az enyhe fokú gyengeelméjűség határához közeli állapot a terhelt beszámítási képességére nem volt kihatással. Ezért az indokolás téves, iratellenes részét mellőzni kellett.

I.r. vádlottnál az elsőfokú bíróság túl nagy nyomatékot tulajdonított az enyhítő körülményeknek és nem értékelte megfelelő súllyal a vádlott előéletét, többszörös büntettségét és az elbírált büntettek kiemelkedő tárgyi súlyát, ezáltal eltúlzottan enyhe főbüntetést szabott ki, melynek lényeges súlyosítása volt indokolt. A másodfokú bíróság ezért az ügyészi fellebbezést alaposnak találva a Btk.85.§ (2) (3) bekezdésének rendelkezéseire is tekintettel a halmazati főbüntetés, a fegyházbüntetés tartamát 17 évre súlyosította. E büntetés már tett arányos, a büntetési célok elérésére alkalmas és megfelel a büntetéskiszabási elveknek. Életfogytig tartó szabadságvesztés alkalmazása - melyre egyébként az ügyész sem tett indítványt - nem volt indokolt, figyelemmel a terhelt részbeni beismerő vallomására, kiskorú gyermekes családi állapotára és főként arra, hogy a cselekmény elkövetésekor csak 21 éves volt.

A közügyektől eltiltás mellékbüntetés e vádlottnál mindenben törvényes.

II.r. vádlottal szemben a minősítés megváltoztatása miatt az első fokon alkalmazott fő- és mellékbüntetés egyaránt eltúlzottan szigorú. Szem előtt tartva a rablás büntettének és a magánlaksértés büntettének büntetési tételét, a halmazati szabályokat, valamint e terhelt cselekvőségének társához mérten lényegesen kisebb súlyát, a másodfokú bíróság a szabadságvesztés tartamát 7 évre, a közügyektől eltiltást pedig 8 évre enyhítette. A szabadságvesztés főbüntetés végrehajtási fokozata a minősítés enyhítése folytán a Btk.43.§ a) pontja alapján börtön.

Az ítélet járulékos kérdésekben hozott rendelkezései a jogszabálynak megfelelnek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a szükséges részben a Be.372.§ (1) bekezdés alapján megváltoztatta, míg helytálló rendelkezéseit a Be.371.§ (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

Az első fokú ítélet kihirdetésétől a másodfokú elbírálásig előzetes fogva tartásban töltött időnek a főbüntetésbe történő beszámítása a Btk.99.§ (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be.381.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2010. október 18.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

Dr. Háger Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Elek Balázs sk.
bíró

ZÁRADÉK: A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 19.B.251/2008/121.számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2010. október 18.

Dr. Kardos Sándor sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül
tisztviselő

